NN 55/2022 (13.5.2022.), Pravilnik o aktivnostima i postupcima za poboljšanje sigurnosti cestovne infrastrukture i reviziji cestovne sigurnosti

MINISTARSTVO MORA, PROMETA I INFRASTRUKTURE

739

Na temelju članka 69. stavka 1. Zakona o cestama (»Narodne novine«, broj 84/11, 22/13, 54/13, 148/13, 92/14 i 144/21) te članka 38. stavka 3. Zakona o sustavu državne uprave (»Narodne novine«, broj 66/19) ministar mora, prometa i infrastrukture, uz prethodnu suglasnost ministra vanjskih i europskih poslova, donosi

PRAVILNIK

O AKTIVNOSTIMA I POSTUPCIMA ZA POBOLJŠANJE SIGURNOSTI CESTOVNE INFRASTRUKTURE I REVIZIJI CESTOVNE SIGURNOSTI

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

(1) Ovim se Pravilnikom propisuju aktivnosti poboljšanja sigurnosti infrastrukture cesta za koje je Zakonom o cestama propisana takva obveza, a koje se odnose na sve faze planiranja, projektiranja, građenja i održavanja cesta te obuhvaćaju procjenu sigurnosti mreže cesta, ocjenu utjecaja na sigurnost u cestovnom prometu, reviziju cestovne sigurnosti, upravljanje podacima o sigurnosti cesta te sadržaj izvješća o prometnim nesrećama.

(2) Ovim se Pravilnikom također utvrđuje način i opseg obavljanja poslova revizije, ocjene i provjere cestovne sigurnosti, radno iskustvo i stručna sprema revizora cestovne sigurnosti (u daljnjem tekstu: revizor) te postupak izdavanja ovlaštenja, program osposobljavanja za revizora i provjera osposobljenosti, program dodatnog osposobljavanja, sadržaj i način vođenja očevidnika ovlaštenih revizora te izrada izvješća o reviziji cestovne sigurnosti.

(3) Upravitelji cesta odnosno koncesionari mogu provoditi aktivnosti propisane ovim Pravilnikom i na drugim javnim i nerazvrstanim cestama za koje Zakonom o cestama nije utvrđena obveza provođenja.

Članak 2.

Ovim Pravilnikom u hrvatsko zakonodavstvo preuzimaju se sljedeći akti Europske unije:

– Direktiva 2008/96/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. studenoga 2008. godine o sigurnosti upravljanja cestovne infrastrukture (SL L 319, 29. 11. 2008.)

– Direktiva (EU) 2019/1936 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2019. godine o izmjeni Direktive 2008/96/EZ o upravljanju sigurnošću cestovne infrastrukture (SL L 305, 26. 11. 2019.).

Značenje pojmova

Članak 3.

(1) Pojmovi korišteni u ovom Pravilniku imaju značenje propisano Zakonom o cestama.

(2) Pojedini pojmovi u smislu ovog Pravilnika imaju sljedeće značenje:

1. *»Naručitelj ocjene utjecaja na sigurnost u cestovnom prometu odnosno revizije cestovne sigurnosti«* (dalje u tekstu: naručitelj) je upravitelj javne ceste ili koncesionar. Ukoliko investitor ocjene utjecaja na sigurnost u cestovnom prometu odnosno revizije cestovne sigurnosti nije upravitelj javne ceste ili koncesionar javne ceste, upravitelj ili koncesionar javne ceste u dogovoru s investitorom preuzima ulogu naručitelja u smislu ovog Pravilnika.

2. *»Odgovorna osoba naručitelja«* je predstavnik koji u ime naručitelja rukovodi ocjenom utjecaja na sigurnost u cestovnom prometu i revizijom cestovne sigurnosti u cijeloj fazi njihove izrade. Odgovorna osoba naručitelja u fazi izrade revizije cestovne sigurnosti dužna je revizoru staviti na raspolaganje svu potrebnu dokumentaciju i stručne podloge za koje se provodi revizija. Odgovorna osoba naručitelja dužna je biti u kontaktu s revizorom i štititi interese naručitelja.

3. *»Stručne podloge«* se odnose na relevantnu projektnu dokumentaciju koju izrađuje projektant, a za koju se provodi revizija cestovne sigurnosti. U fazi ocjene utjecaja na sigurnost u cestovnom prometu stručne podloge odnose se na predložena varijantna rješenja dok se u fazi revizije cestovne sigurnosti one odnose na idejni projekt, glavni i izvedbeni projekt te prometni elaborat.

4. *»Nalazi i preporuke«* su preporuke za projektanta i pravnu osobu koja upravlja javnom cestom te koncesionara. Njima je potrebno jasno i sažeto objasniti utvrđenu problematiku i predložiti adekvatne mjere poboljšanja odnosno povećanja sigurnosti prometa. Nalaze i preporuke poželjno je potkrijepiti grafičkim prilozima.

5. *»Nezaštićeni sudionik u cestovnom prometu«* je sudionik u prometu koji je u slučaju prometne nesreće u najvećem riziku od smrtnog ishoda i teških tjelesnih ozljeda, a odnosi se na pješake svih dobnih skupina, posebice djece, starijih osoba i osoba s invaliditetom. Također, u skupinu nezaštićenih sudionika u cestovnom prometu ubrajaju se i motociklisti, biciklisti te korisnici romobila i ostalih vozila bez vanjske zaštite.

II. OCJENA UTJECAJA NA SIGURNOST U CESTOVNOM PROMETU (RSIA)

Obuhvat ocjene utjecaja na sigurnost u cestovnom prometu

Članak 4.

(1) Izrada ocjene utjecaja na sigurnost u cestovnom prometu je obvezna analiza koja obuhvaća pregled stručnih podloga u kojima su razmatrana varijantna rješenja, a provodi se u početnoj fazi planiranja za potrebe izrade planova, programa i strategije razvoja javnih cesta te ocjene stručnih podloga u postupku izrade prostorno--planskih dokumenata.

(2) Sadržaj i elementi ocjene utjecaja na sigurnost u cestovnom prometu propisani su Prilogu I. ovog Pravilnika.

Obveze u postupku ocjene utjecaja na sigurnost u cestovnom prometu

Članak 5.

(1) U postupku ocjene utjecaja na sigurnost u cestovnom prometu naručitelj dostavlja, a revizor odnosno revizorski tim koji po potrebi sastavlja i vodi revizor, pregledava sve dostupne stručne podloge sukladno Smjernicama za provođenje ocjene utjecaja na sigurnost u cestovnom prometu.

(2) Revizor je dužan izraditi izvješće o ocjeni utjecaja na sigurnost u cestovnom prometu koje uključuje sve varijante predloženog rješenja cestovne infrastrukture sadržane u stručnim podlogama koje mu je naručitelj stavio na raspolaganje uz iznošenje zaključaka za svako predloženo varijantno rješenje.

(3) Ukoliko revizor utvrdi da bi se određenim mjerama i tehničkim rješenjima pojedino varijantno rješenje moglo prometno--sigurnosno poboljšati, obvezan je dati konkretne prijedloge za poboljšanje predloženog prihvatljivog varijantnog rješenja uz procjenu troškova i koristi.

(4) Prilikom izrade ocjene utjecaja na sigurnost u cestovnom prometu revizor je dužan analizirati sigurnost svih korisnika uključujući i nezaštićene sudionike u cestovnom prometu.

(5) Zadaća revizora je rangirati varijantna rješenja prema njihovoj prometno-sigurnosnoj prihvatljivosti te prikazati sve relevantne informacije za provođenje analize troškova i koristi.

(6) Prilikom odabira varijantnog rješenja naručitelj mora uzeti u obzir zaključke revizora vodeći pri tome računa o troškovima i koristima različitih opcija koje se procjenjuju, a uzimajući u obzir i druge naručitelju poznate čimbenike izgradnje cestovne infrastrukture koji nisu razmatrani ovim postupkom.

III. REVIZIJA CESTOVNE SIGURNOSTI (RSA)

Obuhvat revizije cestovne sigurnosti

Članak 6.

(1) Revizija cestovne sigurnosti obuhvaća sve faze gradnje cestovne infrastrukture što uključuje:

– Reviziju idejnog projekta (Faza 1), koja treba biti provedena prije pokretanja postupka za izdavanje lokacijske dozvole,

– Reviziju glavnog projekta (Faza 2), ovisno o razini razrade projektne dokumentacije sukladno posebnom propisu. Revizija glavnog projekta treba biti provedena prije pokretanja postupka za izdavanje građevinske dozvole,

– Revizija izgrađene cestovne infrastrukture u postupku prije puštanja u promet (Faza 3). Revizija izgrađene cestovne infrastrukture treba biti provedena prije tehničkog pregleda cestovne infrastrukture koji se provodi sukladno propisima kojima se uređuje gradnja,

– Reviziju cestovne infrastrukture u početnom razdoblju korištenja (Faza 4). Provodi se u razdoblju unutar godine dana od puštanja ceste u promet.

(2) Sadržaj i elementi revizije cestovne sigurnosti propisani su u Prilogu II. ovog Pravilnika, a revizija se provodi sukladno Smjernicama za provođenje revizije cestovne sigurnosti.

Obveze u postupku revizije cestovne sigurnosti

Članak 7.

(1) Prilikom provođenja postupka revizije idejnog projekta (Faza 1) i revizije glavnog projekta (Faza 2) naručitelj dostavlja, a revizor odnosno revizorski tim koji po potrebi sastavlja i vodi revizor, obavlja pregled projektne dokumentacije u skladu sa Smjernicama za provođenje revizije cestovne sigurnosti te izrađuje početno i završno izvješće o reviziji cestovne sigurnosti.

(2) Prilikom provođenja postupka revizije izgrađene cestovne infrastrukture u postupku prije puštanja u promet (Faza 3) i revizije cestovne infrastrukture u početnom razdoblju korištenja (Faza 4), revizor odnosno revizorski tim koji po potrebi sastavlja i vodi revizor, obavlja terenski pregled izgrađene cestovne infrastrukture u skladu sa Smjernicama za provođenje revizije cestovne sigurnosti te izrađuje početno i završno izvješće o reviziji cestovne sigurnosti.

(3) Početno i završno izvješće o reviziji cestovne sigurnosti mora sadržavati sve propisane elemente iz Priloga II. te obrazac iz Priloga III. u kojem su navedeni nalazi i preporuke o provedenoj reviziji te predložene korektivne mjere za naručitelja odnosno projektanta.

(4) Utvrđene nalaze revizor procjenjuje i kategorizira kao:

– nalaze visokog rizika (velika vjerojatnost prometnih nesreća s velikom vjerojatnošću smrtnog stradavanja i teškog ozljeđivanja osoba),

– nalaze srednjeg rizika (povećana vjerojatnost učestalih prometnih nesreća s materijalnom štetom odnosno lakim posljedicama te manjom vjerojatnosti prometnih nesreća s težim posljedicama),

– nalaze niskog rizika (vjerojatnost prometnih nesreća s lakim posljedicama odnosno materijalnom štetom).

(5) Svaki nalaz i preporuku koji su povezani s visokim rizikom revizor potkrjepljuje pojednostavljenom analizom troškova i koristi korištenjem vrijednosti za društveni trošak prometne nesreće s teškim posljedicama i procjenom troškova provođenja korektivnih mjera.

(6) Revizor povremeno prati stanje sigurnosti na revidiranoj cestovnoj infrastrukturi u razdoblju od dodatne tri godine od njenog puštanja u promet te može po potrebi dati naručitelju dodatne upute i prijedloge poboljšanja predmetne cestovne infrastrukture, a u cilju povećanja sigurnosti prometa.

Postupanje po izvješću o reviziji cestovne sigurnosti

Članak 8.

(1) Na temelju početnog izvješća Naručitelj na obrascu iz Priloga III. sastavlja pisani odgovor u kojem detaljno iznosi odgovore, i to:

a. koje će nalaze i preporuke u potpunosti prihvatiti te prijedlog načina otklanjanja nedostataka,

b. koje će nalaze i preporuke djelomično uvažiti uz navođenje razloga te prijedloga načina otklanjanja nedostataka,

c. koje nalaze i preporuke neće prihvatiti, uz obrazloženje zbog čega ih ne može prihvatiti.

(2) Po zaprimanju odgovora na početno izvješće revizor razmatra odgovore naručitelja te sastavlja završno izvješće o reviziji u kojem donosi zaključke kojima prihvaća ili ne prihvaća odgovore Naručitelja uz dodatno obrazloženje.

(3) Naručitelj po potrebi, u sklopu odgovora može uključiti i odgovor ovlaštenog projektanta stručne podloge na koju se nalazi ili preporuka odnose.

(4) Završno izvješće o reviziji cestovne sigurnosti u fazi idejnog projekta (Faza 1) prilaže se prilikom podnošenja zahtjeva za utvrđivanje posebnih uvjeta i uvjeta priključenja zajedno s ostalom dokumentacijom propisanom posebnim propisom.

(5) Završno izvješće o reviziji cestovne sigurnosti u fazi glavnog projekta (Faza 2) prilaže se prilikom podnošenja zahtjeva za potvrdom glavnog projekta zajedno s ostalom dokumentacijom propisanom posebnim propisom.

(6) Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) vodi upisnik završnih izvješća o reviziji cestovne sigurnosti u fazama idejnog i glavnog projekta (Faza 1 i 2) kojim je naznačen datum završetka revizije, naziv i oznaka idejnog ili glavnog projekta cestovne infrastrukture za kojeg je provedena revizija, ime i prezime revizora i njegov broj, imena i prezimena članova revizorskog tima te odgovorna osoba naručitelja.

(7) Završno izvješće o reviziji cestovne sigurnosti u postupku prije puštanja u promet naručitelj dostavlja Ministarstvu u roku od tri dana od dana podnošenja zahtjeva za tehnički pregled građevine.

(8) Naručitelj neće pristupiti provođenju korektivnih mjera iz završnog izvješća o reviziji cestovne sigurnosti u postupku prije puštanja u promet prije obavljanja tehničkog pregleda ukoliko predložene korektivne mjere nisu u skladu s građevinskom dozvolom odnosno glavnim projektom.

(9) Naručitelj je dužan nakon zaprimanja završnog izvješća o reviziji cestovne sigurnosti u početnom razdoblju korištenja (Faza 4) otkloniti nedostatke iz završnog izvješća u razumnom roku.

Članak 9.

(1) Ako revizor u završnom izvješću ne prihvati odgovore naručitelja za nalaze visokog rizika, revizor je dužan cjelokupnu dokumentaciju dostaviti Ministarstvu te o tome obavijestiti naručitelja.

(2) Ministarstvo na prijedlog povjerenstva iz članka 11. ovog Pravilnika u roku od 30 dana daje konačno mišljenje o kojem obavještava revizora i naručitelja.

(3) Konačno mišljenje Ministarstva naručitelj revizije cestovne sigurnosti obvezan je prihvatiti.

Članak 10.

(1) Naručitelju nije dopušteno raskinuti ugovor o reviziji cestovne sigurnosti te istu ponovno ugovoriti s drugim revizorom iz razloga neprihvaćanja nalaza revizora.

(2) U slučaju raskidanja ugovora o reviziji cestovne sigurnosti iz opravdanog razloga (trajna nesposobnost za rad ili smrt revizora, odustajanje od projekta, viša sila i slično) te ugovaranja provođenja revizije s drugim revizorom za istu cestu, naručitelj je dužan novom revizoru dostaviti sve nalaze i preporuke koje je zaprimio od prethodnih revizora do trenutka raskida ugovora.

Povjerenstvo za reviziju cestovne sigurnosti

Članak 11.

(1) Povjerenstvo za reviziju cestovne sigurnosti (u daljnjem tekstu: povjerenstvo) ima predsjednika i četiri člana, koje imenuje ministar mora, prometa i infrastrukture (u daljnjem tekstu: ministar) iz redova Ministarstva, ministarstva nadležnog za unutarnje poslove, ministarstva nadležnog za graditeljstvo i strukovnih organizacija.

(2) Članovi povjerenstva trebaju ispunjavati uvjete o obrazovanju prema članku 20. ovog Pravilnika s najmanje 10 godina radnog iskustva vezanog uz područje cestovne infrastrukture, kontrole sigurnosti cesta i nadzora u cestovnom prometu.

(3) Povjerenstvo uređuje način i uvjete rada Poslovnikom.

(4) Organizaciju rada i administrativne poslove povjerenstva obavlja tajnik povjerenstva.

(5) Predsjednik i članovi povjerenstva imenuju se na razdoblje od pet godina, a nakon isteka tog razdoblja mogu biti ponovno imenovani.

(6) Povjerenstvo obavlja sljedeće poslove:

– analizira zahtjeve za imenovanje ovlaštenog revizora te daje prijedlog za imenovanje ministru,

– priprema konačno mišljenje o reviziji cestovne sigurnosti za ministra u postupku iz članka 9. ovog Pravilnika,

– daje prijedlog ministru za izdavanje suglasnosti nositelju osposobljavanja i usavršavanja,

– provodi nadzor i evaluaciju rada nositelja osposobljavanja i usavršavanja te daje prijedlog ministru za ponovno izdavanje odnosno povlačenje suglasnosti nositelju osposobljavanja i usavršavanja.

(7) Članovi povjerenstva i tajnik imaju pravo na naknadu za svoj rad koja se osigurava iz pristojbi iz članka 18. i članka 26. ovog Pravilnika i posebne naknade za davanje mišljenja iz članka 9. stavka 2. ovog Pravilnika, sukladno Prilogu XI. ovog Pravilnika.

IV. PROCJENA SIGURNOSTI MREŽE TEM CESTA, AUTOCESTA I PRIMARNIH CESTA (NWRSA)

Obuhvat postupka procjene sigurnosti mreže TEM cesta, autocesta i primarnih cesta

Članak 12.

(1) Okvirni elementi procjene sigurnosti mreže TEM cesta, autocesta i primarnih cesta propisani su u Prilogu IV. ovog Pravilnika, a postupak se provodi sukladno Smjernicama za provođenje procjene sigurnosti mreže TEM cesta, autocesta i primarnih cesta.

(2) Procjena sigurnosti mreže TEM cesta, autocesta i primarnih cesta provodi se najmanje svakih pet godina.

(3) Postupak procjene sigurnosti autocesta uključujući i dionice autocesta na TEM mreži provode Hrvatske autoceste d.o.o. (u daljnjem tekstu: Hrvatske autoceste).

(4) Hrvatske autoceste imenuju stručni tim čiji je voditelj revizor cestovne sigurnosti, a sastoji se od minimalno pet članova od kojih je barem jedna osoba zadužena za sigurnost prometa, zatim barem jedna osoba zadužena za održavanje te barem jedna osoba zadužena za sigurnost u tunelima. Koncesionari autocesta na zahtjev Hrvatskih autocesta imenuju po jednu dodatnu osobu kao člana stručnog tima. Hrvatske autoceste mogu po potrebi uključiti i druge stručnjake u rad stručnog tima.

(5) Postupak procjene sigurnosti primarnih cesta, uključujući i dionice državnih cesta na TEM mreži provode Hrvatske ceste d.o.o. (u daljnjem tekstu: Hrvatske ceste).

(6) Hrvatske ceste imenuju stručni tim čiji je voditelj revizor cestovne sigurnosti, a sastoji se od minimalno pet članova od kojih je barem jedna osoba zadužena za sigurnost prometa, zatim barem jedna osoba zadužena za održavanje te barem jedna osoba zadužena za sigurnost u tunelima. Hrvatske ceste mogu po potrebi uključiti i druge stručnjake u rad stručnog tima.

Obveze stručnih timova u postupku Procjene sigurnosti mreže TEM cesta, autocesta i primarnih cesta

Članak 13.

(1) Stručni tim koji obavlja procjenu sigurnosti mreže TEM cesta, autocesta i primarnih cesta provodi analizu događanja prometnih nesreća u odnosu na količinu prometa u proteklom periodu te evaluira rizik nastanka prometnih nesreća i težine njihovih posljedica uzimajući u obzir prometno-tehničke elemente ceste i okoline ceste (ugrađenu sigurnost) kako bi se umanjila vjerojatnost događanja prometnih nesreća te posljedično smrtnog stradavanja odnosno teškog ozljeđivanja osoba.

(2) Stručni tim koji provodi procjenu sigurnosti mreže TEM cesta, autocesta i primarnih cesta predlaže izravne korektivne mjere usmjerene na dionice cesta s niskim razinama sigurnosti na kojima postoji mogućnost provedbe mjera s velikim potencijalom za smanjenje broja prometnih nesreća i uštedu troškova povezanih s prometnim nesrećama u sklopu održavanja, vodeći računa o mogućnostima i prioritetima upravitelja ceste.

(3) Stručni tim, uzimajući u obzir provedenu analizu i evaluaciju iz stavka 1. ovog članka izrađuje i dostavlja Ministarstvu prijedlog razvrstavanja cesta u tri kategorije prema njihovoj razini sigurnosti te prijedlog plana provođenja ciljanih provjera sigurnosti, a sukladno metodologiji definiranoj Smjernicama za provođenje procjene sigurnosti mreže TEM cesta, autocesta i primarnih cesta.

(4) Ministarstvo donosi odluku o razvrstavanju TEM cesta, autocesta i primarnih cesta prema njihovoj razini sigurnosti, donosi zaključak o dionicama cesta na kojima je potrebno provesti ciljanu provjeru sigurnosti te donosi akcijski plan provođenja ciljanih provjera sigurnosti sukladno utvrđenim prioritetima.

V. PERIODIČNE I ZAJEDNIČKE PROVJERE SIGURNOSTI CESTA

Članak 14.

(1) Periodične i zajedničke provjere sigurnosti TEM cesta, autocesta i primarnih cesta provode stručne službe upravitelja cesta sukladno Smjernicama za provođenje periodične i zajedničke provjere sigurnosti TEM cesta, autocesta i primarnih cesta, a obuhvaćaju provjeru značajki i nedostataka cesta koje iz sigurnosnih razloga zahtijevaju održavanje.

(2) Periodične i zajedničke provjere cesta provode se ciklički najmanje svakih šest godina i to na način da se u prvih šest godina provede periodična provjera na svim obuhvaćenim cestama nakon čega vremenski razmak između periodične provjere pojedine dionice ceste ne smije biti duži od šest godina.

(3) Stručne službe upravitelja ceste pripremaju plan, vode evidenciju o provođenju periodičnih i zajedničkih provjera sigurnosti cesta te dostavljaju Ministarstvu obavijest o planu provođenja i realizaciji plana svake tri godine.

VI. CILJANE PROVJERE SIGURNOSTI CESTA

Članak 15.

(1) Obuhvat ciljane provjere sigurnosti cesta propisan je u Prilogu V. ovog Pravilnika, a postupak se provodi sukladno Smjernicama za provođenje ciljanih provjera sigurnosti cesta.

(2) Revizorski tim za provođenje ciljanih provjera sigurnosti cesta u pravilu ima minimalno tri člana od kojih je najmanje jedan član ovlašteni revizor cestovne sigurnosti koji obnaša ulogu voditelja tima. Ostali članovi revizorskog tima su u pravilu stručnjaci s iskustvom provođenja analiza prometnih nesreća, procjene troškova i koristi u području sigurnosti cestovnog prometa te projektiranja cestovne infrastrukture.

(3) Prilikom provođenja postupka ciljane provjere sigurnosti cesta revizorski tim obavlja terenski pregled ceste u skladu sa Smjernicama za izradu ciljane provjere sigurnosti cesta te izrađuje izvješće o ciljanoj provjeri sigurnosti cesta.